

Áhættustýring – reynsla LSR

Agni Ásgeirsson
Forstöðumaður áhættustýringar LSR

26.11.2014

Efni fyrirlesturs

1. Áhættustýring lífeyrissjóða
2. Áhættustefna LSR
3. Áhættumælingar \neq áhættustýring
4. Helstu áhættur í dag

Grunnur að góðri áhættustýringu lífeyrissjóða

- Stjórn og framkvæmdastjóri setja mörkin
 - Áhættuþol (e: risk tolerance)
 - Áhættusækni (e: risk appetite)
- Áhættustýring getur komið með tillögur
- Líkja má þessu við kappleik
 - Stjórn afmarkar leikvöllinn
 - Áhættustýring línuvörður og dómari

Grunnur að góðri áhættustýringu lífeyrissjóða

- Auðvelt að tala um hugtökin áhættuþol og áhættusækni.
- Erfiðara að setja fram sem mælanleg markmið.
- Áhætta er síbreytileg og sjóður þarf að vera undirbúinn undir það.

Saga formlegrar áhættustýringar hjá LSR

- Kom í framhaldi af leiðbeinandi tilmælum FME 4/2011
- Fyrsta áhættustefnan samþykkt 2012
- Forstöðumaður áhættustýringar hefur störf 2013
- Áhættustefna endurskoðuð 2014

Þrjú meginþættir áhættustefnu LSR

1. Stefnumarkandi yfirlýsing (Áhættustefnan)

- Mótar áhættustýringu fyrir starfsemina í heild
- Setur áhættuþol og áhættuvilja.
- Skilgreinir áhættumat.

2. Áhættustýringarhandbók

- Ítarlegri lýsing á skipulagi áhættustýringar

3. Áhættustýringarkerfi

- Skilgreining áhættuflokka ásamt eigendum og áhættumati
- Heldur utanum skráningu og framkvæmd eftirlits

Yfirlýsing um áhættuþol

- Stjórnin er meðvituð um að áhættusamari fjárfestingar geta gefið af sér meiri ávinning samfara aukinni áhættu á tapi. Á hinn bóginn hafa áhættuminni fjárfestingar ekki einungis minni tapsáhættu heldur einnig lægri ávöxtun sem gæti gert sjóðnum erfiðara að standa við skuldbindingar sínar án aukins ríkisframlags.

Áhættuflokkar

- Áhætta sjóðsins er flokkuð í eftirfarandi fimm yfirflokkum:
 1. Fjárhagslega áhættu (markaðsáhættu)
 2. Mótaðilaáhættu
 3. Lífeyristryggingaráhættu
 4. Lausafjáraáhættu
 5. Rekstraráhættu
- Hver yfirflokkur skiptist í undirflokkum, alls 29.
- Mjög líkt flokkun FME í tilmælum 1/2013

Áhættumat flokka

4x4 áhættumat LSR		Afleiðingar			
		1 Litlar	2 Miðlungs	3 Miklar	4 Meiriháttar
Líkur	4 Næstum öruggt, viðvarandi	5	6	7	8
	3 Miklar	4	5	6	7
	2 Miðlungs	3	4	5	6
	1 Litlar	2	3	4	5

Flokkar áhættuvilja

- Áhættuvilji er skilgreindur fyrir 4 af yfirflokkunum áhættu
 - Markaðs- og mótaðilaáhætta tekin saman sem fjárfestingaráhætta
 - Lausafjáraáhætta
 - Rekstraráhætta
- Lífeyrisskuldbindingaáhættu sleppt því hún stjórnast að verulegu leyti af þáttum utan áhrifasviðs stjórnar og starfsmanna sjóðsins

Fimm stiga skali áhættuvilja

Stig	Skýring
5 er mikil áhætta	Áhætta tekin meðvitað í þeim tilgangi að mikill ávinningur geti hlotist af því. Þessi aukna áhætta gæti haft í för með sér fjárhagstjón og orðsporsmissi.
4 er aukin áhætta	Aukin áhætta tekin meðvitað í þeim tilgangi að ávinningur hljóti af að jafnaði. Þessi aukna áhætta gæti haft í för með sér fjárhagstjón og ákveðna hættu á orðsporsmissi.
3 er grunnáhætta	Eðlileg áhætta sem fylgir starfseminni og er tekin óbreytt og óvarin. Má einnig kalla áhættuhlutlausan rekstur.
2 er minnkuð áhætta	Forðast er að taka meðvitaða áhættu, án þess þó að leggja allan þunga í að útiloka hana algerlega.
1 er lágmarks áhætta	Þungi settur í að útiloka þá áhættu sem hægt er að útiloka. Sem minnst áhætta er tekin meðvitað.

Tvær tegundir eftirlitsaðgerða

- Ákvarðandi eftirlits aðgerðir.
 - Skýr mörk og skýr viðbrögð
 - Til dæmis eftirlit með lagalegum mörkum eignaflokka
- Leiðbeinandi eftirlitsaðgerðir
 - Skýr mörk
 - Viðbrögð geta verið mismunandi. Stjórn þó alltaf upplýst um frávik.
 - Eftirlit byggt á áhættumælikvörðum (t.d. staðalfrávik eða virði í vá) fellur hér undir.

Um gildi áhættumælinga

- Áhættumælingar eru ekki það sama og áhættustýring
- Bara lítill hluti áhættu er reiknanleg, bara hluti þekktra áhættu (Rumsfeld: „known unknowns“)
- Stóru áhætturnar eru í eðli sínu óreiknanlegar (Rumsfeld: „unknown unknowns“)
- Ofmat á gildi fjármála- og áhættuútreikninga ein af aðalorsökum fjármálakreppunnar 2008

Um gildi áhættumælinga

- Ákveðin hætta á að tilmæli og eftirlit ýti um of undir virði áhættumælinga
- Til dæmis **Viðauki II** í leiðbeinandi tilmælum FME 1/2013
 - „athugun á því hvort að aðferðin við áhættumælingu mæli áhættu með fullnægjandi hætti.“
- Af hverju er hvergi vísað í viðaukann í tilmælunum sjálfum?

Stærstu áhættur LSR í dag

- Höftin => eignarbóluáhætta
- Tryggingarfræðilegur halli

Takk fyrir!

26.11.2014

